

به بهانه اعلام آمار واگذاری سرپرستی فرزندان دختر بهزیستی به دختران تنها، گفت‌وگو با یک مادرخوانده مجرد درباره تجربه‌اش

مادرانگی‌های دخترانه

آذر صدارت | روزنامه نگار

پرونده

هفته قبل مدیر کل امور کودکان و نوجوانان سازمان بهزیستی کشور از واگذاری فرزندانخوانده به ۹۳ دختر مجرد در سال ۹۶ خبر داد. «محمدنفریه» در گفت‌وگو با ایلنا تاکید کرد: «زنان مجرد به شرط سلامت جسم و روح استقلال مالی، می‌توانند سرپرستی فرزندان دختر سازمان بهزیستی را عهده‌دار شوند. ضمن این‌که اگر در آینده تصمیم به ازدواج گرفتند، مانعی وجود ندارد و اگر همسرشان شرایط کافی داشته باشد، سرپرستی کودک به هر دو آن‌ها واگذار می‌شود. به این دلیل که پس از فوت مادر خوانده، هیچ درصدی از اموال به این کودکان تعلق نمی‌گیرد، بر اساس قانون آن‌ها موظف‌اند در وصیت نامه خود، ۳۰ درصد از

تکلیف میهمان دهقانی

به تلاش بیشتر» به مرحله «خیلی خوب» رسیدند. نکته مهم در باره این بچه‌ها، این است که به واسطه زندگی در یک فضای محدود و بین آدم‌های محدود، هیچ درک و تجربه‌ای از نسبت‌های فAMILI، مناسبات اجتماعی، روابط خانوادگی، رسم و رسوم و... دارند؛ مریم و مینا حتی نمی‌دانستند وقتی به سوپرمارکت می‌رویم، باید برای خرید پول بپردازیم. خب باید همه این‌ها را به شکل فشرده برایشان توضیح می‌دادم و جایی انداختم. چالش بعدی، جبهه گرفتن خانواده و اطرافیان است؛ متأسفانه به واسطه ذهنیت‌های منفی که از کودکان بی‌سرپرست داریم، به این بچه‌ها بیشتر از بچه‌های واقعی در شرایط مشابه، سخت می‌گیریم؛ اگر بچه واقعی خواهرمان غذا را روی زمین بریزد عصبانی نمی‌شویم اما درباره اشتباهات این بچه‌ها، گذشت و همدلی کمتری داریم. خب این غلط است و من واقعا تلاش کردم با صبر و محبت، همدلی اطرافیانم را جلب کنم. این روزها خدا را شکر، همه‌مان باهم کنار آمده‌ایم و من واقعا از بچه‌هایم راضی‌ام و به وجودشان افتخار می‌کنم. این وسط، کم نبوده لحظاتی که خسته شدم، شک کردم، کم آوردم، به امام‌رضاع (متوسل شدم و اشک ریختم اما هر بار، با عز و اراده توان بیشتر به خانه و کنار بچه‌ها برگشتم.

❖ **در پایان، کمی هم از مشکلاتی که بد نیست بقیه متقاضیان مادرخواندگی یا مسئولان از آن مطلع باشند، بگوئید.**

یکی از مهم‌ترین نکته‌ها، سن و سال مادر خوانده و تاثیرش بر صبر و حوصله فرد در برخورد با کودک است. به خانم‌های متقاضی مادرخواندگی توصیه می‌کنم اگر به هر دلیلی فعلا یا قطعاً تصمیم به ازدواج ندارید و به فکر سرپرستی یک کودک هستید، نگذارید سن تان خیلی بالا برود و توان جسمی و روحی تان برای مادری کردن، کاهش پیدا کند. در مرحله بعد، یادآوری می‌کنم اگر چه مادر خوانده‌ها اجازه داریم برای بچه با اسم و فامیل خودمان شناسنامه بگیریم اما جای اسم و شماره ملی پدر در شناسنامه خالی می‌ماند و هر جای اسم و شماره لازم است، مجبور می‌شویم کل زندگی خودمان و بچه‌ها را فاش و بازگو کنیم؛ کاش فکری برای این مسئله هم شده بود. نکته بعد این که ما متأسفانه نمی‌توانیم این بچه‌ها را بیمه تکمیلی کنیم و برای کودکان و نوجوانی که ابتدای راه زندگی است و نیاز به چکاپ سالانه، خرید انواع مکمل‌ها، رسیدگی به بهداشت دهان و دندان و... دارد، نگران کننده است. با این همه حتی اگر صدار دیگر هم به عقب برگردم، از تصمیم‌ام پشیمان نخواهم شد و باز هم انتخاب می‌کنم مادر مریم و مینا باشم.

❖ **دروغ ممنوع**

بعضی از پدرخوانده و مادرخوانده‌ها فکر می‌کنند برای نزدیک‌تر شدن به کودک باید تظاهر کنند پدر و مادر واقعی او بوده‌اند که بعد از چند سال برگشته‌اند. این ماجرا برای مادران تنها سختی کار را دوچندان می‌کند اما واقعا نیازی به این دروغ نیست چون روابط کودک با اطرافیان و خانواده مادر خوانده را دشوار می‌کند و سایه ترسناکی بر زندگی و روابط

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

یکشنبه ۳۱ تیر ۱۳۹۷
۸ دی القنده ۱۴۳۹ • ۲۲ جولای ۲۰۱۸
شماره ۱۹۸۷۱

۱۰۹۴

«حقدادی» معاون اجتماعی اداره بهزیستی استان خراسان رضوی از آمار و شرایط مادرخوانده شدن زنان مجرد می‌گوید

اصلاح یک قانون، به نفع کودکان و زنان

❖ **چه اتفاقی افتاد که قانون، علاوه بر زوج‌ها، به سپردن کودکان به دختران مجرد و زنان تنها هم فکر کرد؟**

قانون پیشین فرزندانخواندگی مصوب سال ۱۳۵۳ بود که اوایل دهه هشتاد، تیمی

متشکل از سازمان بهزیستی، قوه قضاییه و سایر دستگاه‌های مربوط برای تدوین لایحه اصلاحی آن اقدام کردند. در سال ۸۳ این قانون اصلاح و لایحه اصلاحی آن تقدیم مجلس شد اما یک دهه طول کشید تا بالاخره در سال ۹۲ قانون «حمایت از کودکان بی‌سرپرست

و بدسرپرست» به تصویب مجلس شورای

اسلامی رسید. هر چند قانون مصوب سال ۵۳ در زمان خودش قانون خوبی بود اما در زمان دیگر پاسخ‌گوی نیازهای روز نبود، به همین دلیل قانون جدید در ۳۶ ماده و ۱۷ تبصره به مجلس تقدیم و پس از تصویب برای اجرایی شدن به دستگاه‌ها ابلاغ شد. از جمله تغییرات این قانون آن بود که پیش از آن تنها زنان و مردانی که نمی‌توانستند صاحب فرزند شوند امکان پذیرش سرپرستی کودکان حاضر در مراکز بهزیستی را داشتند اما بر اساس ماده ۵ قانون جدید، زوج‌هایی که دارای فرزند بودند مشروط بر آن که حداقل یکی از آن‌ها بیش از ۳۰ سال داشته باشد و همچنین دختران و زنان بدون همسر در صورتی که حداقل ۳۰ سال داشته باشند، می‌توانند سرپرستی کودکان و نوجوانان «دختر» حاضر در مراکز بهزیستی را بر عهده بگیرند.

❖ **زنان و دختران متقاضی، باید چه شرایطی داشته باشند و مراحل اقدام تا تحویل گرفتن کودک، چقدر طول می‌کشد؟**

داشتن حداقل ۳۰ سال، تقید به انجام واجبات و ترک محرمات، نداشتن محکومیت جزایی موثر، تمکن مالی، سلامتی جسمی و روحی، نداشتن حجر، نداشتن اعتیاد به مواد مخدر و الکل، مبتلا نبودن به بیماری‌های واگیر یا صعب‌العلاج، صلاحیت اخلاقی، و جاهت اجتماعی، اعتقاد به یکی از ادیان قابل قبول در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و... از شرایط عمومی و اصلی اخذ فرزندخواندگی است. منظور از تمکن مالی، این است که فرد متقاضی فرزندخواندگی، دارای شغل و درآمدی ثابت و بیمه باشد و بتواند از پس هزینه‌های خود کودک برآید. بقیه موارد هم با انجام آزمایش‌های پزشکی، جلسات روان‌شناسی و تحقیق میدانی بررسی می‌شود. کل این فرایند هم، به طور معمول ۶ ماه طول می‌کشد.

❖ **ظاهر ادر کل کشور به کمک این قانون ۹۳ دختر جوان، مادر خوانده شده‌اند. آماری از تعداد مادر خوانده‌های مجرد استان خراسان رضوی، در دست است؟ معمولا دختران چند ساله به این بانوان تعلق می‌گیرند؟**

تا امروز ۲۰ دختر در استان خراسان رضوی، مادر خوانده شده‌اند و به‌طور معمول، دختران ۵-۶ ساله به متقاضیان تحویل داده می‌شوند. چرا که نگهداری و مراقبت از نوزاد برای این قشر، سخت‌است و بزرگ‌تر از این سن هم، برای سازگاری با شرایط جدید به مشکل بر می‌خورند.

❖ **سوال آخر این که اگر احیانا مادر خوانده‌ای، پس از چند سال به هر دلیل، مثلا پیش آمدن موقعیت ازدواج، از نگهداری کودک منصرف و پشیمان شد، چه اتفاقی می‌افتد؟ چه تضمینی برای چنین موقعیت‌هایی وجود دارد؟**

راستش هیچ تضمینی وجود ندارد. نه فقط در مورد دختران مجرد، بلکه در مورد زوج‌هایی هم که حضانت و سرپرستی یک کودک را می‌پذیرند، تضمینی نیست تا همیشه بچه را نگه‌دارند. تنها راه، سختگیری و اطمینان در مرحله فرزندآوری است. با این همه، با وجود این که در طول سال حدود ۳۰۰ کودک به فرزندخواندگی پذیرفته می‌شوند، شاید یک یا دو نفر به مراکز بهزیستی برگردانده شوند و چنین شرایطی، کمتر پیش می‌آید. منتها برای استثنائات هم تدابیری مثل برگزاری جلسات همفکری و گفت‌وگو و حل مشکل اندیشیده شده است. در نهایت اگر سرپرست، به دلایلی مثل از دست دادن کار و درآمد یا مسائل غیر قابل پیش‌بینی مثل دچار شدن به اعتیاد و پرونده‌های کیفری، صلاحیت نگهداری از کودک را از دست بدهد، بچه از او گرفته خواهد شد.

❖ **مهارت‌های اجتماعی را در یادید**

هر چند عموماً دختر بچه‌ها به دختران مجرد واگذار می‌شوند اما باز هم آن‌ها برای طی کردن روند اجتماعی شدن و ورود به جامعه بی‌نیاز از حضور کسی شبیه پدر نخواهند بود و گر نه در بزرگسالی به راحتی به دلیل خلایق‌های عاطفی دچار مشکلات جدی خواهند شد. پدر بزرگ‌ناتنی یا دایی ناتنی می‌تواند این نقش را برای فرزندخوانده مادر مجرد ایفا کند تا مسیر تربیت کودک که به درستی طی شود.

منبع: برترین‌ها، برنا